

ŠIKANOVANIE A RODINNÉ PROSTREDIE

Keď sa hovorí o šikanovaní medzi deťmi automaticky sa tým myslí šikanovanie v školách. Výskyt tohto fenoménu má však svoje korene i v rodine, napr. **domáce násilie v partnerských vzťahoch rodičov a vzťahoch rodičia – deti** s následnými závažnými psychologickými dôsledkami.

Negatívnu rolu zohráva i **nedostatok vrelosti, záujmu a lásky zo strany rodičov** (niekedy len jedného rodiča, najčastejšie otca), celkovo tvrdá nekonzistentná výchova (s telesnými trestami) býva zdrojom vzniku „šikanujúceho správania“, formovania budúceho agresora.

Opačná, príliš **protektívna výchova** ma významnú **zásluhu na formovaní tzv. obeť šikanovania**. Novodobým „rodinným podhubím“ s možnými dôsledkami formovania budúceho agresora je výchova založená na kompenzácii času pre dieťa dostatkom až nadbytkom finančných prostriedkov, prejavom lásky sa stávajú peniaze.

Vyvážená výchova v rodine, založená na vzájomnej **láske, dôvere, podpore**, ale aj nevyhnutných **pravidlách**, ktoré členovia rodiny dodržiavajú a kde má dieťa zároveň dostatok **priestoru na rozvoj svojej osobnosti** (zdravého sebedomia) je najdôležitejšou preventívnou bázou šikanovania v rodine.

AKO SPOZNAŤ, ŽE VAŠE DIEŤA JE ŠIKANOVANÉ?

Dieťa môže svojim správaním naznačovať, že je obeťou šikanovania. Preto je veľmi dôležité venovať pozornosť prejavom, ktoré by to mohli naznačovať (rodič by sa mal **vyvarovať** často sa objavujúcej chybe a tou je **bagatelizovanie**, či **prehliadanie týchto prejavov**):

- Dieťa nemá kamarátov, nenavštevujú ho spolužiaci
- Zmena správania, dieťa nehovorí o tom, čo sa deje v škole
- Bojí sa ísť do školy alebo zo školy (somaticky – bolesti brucha, zvýšená teplota, chce sa škole vyhnúť), mení cestu do školy
- Výrazne sa zhorší jeho prospech v škole, nemá o nič záujem
- Často prichádza domov so zašpinenými (poškodenými) šatami, vecami, má modriny, škrabance, iné rany
- Stáva sa uzavretým, odmieta alebo dáva nepravdepodobné vysvetlenia vyššie uvedených problémov
- Je smutné, depresívne, nechutí mu jesť
- Ťažko zaspáva, v noci v posteli plače, má nočný des, vykrikuje zo sna
- Nápadne často si pýta peniaze, lebo mu ich niekto „ukradol“, zrazu „stráca“ veci a peniaze

ČO MÔŽU ROBIŤ RODIČIA?

- Pokúste sa s veľkou dávkou empatie a citlivosti primäť dieťa k tomu, aby vyjadrilo svoje pocity (uvedomte si, že je pod vplyvom strachu, že môže mať paradoxne pocit viny a preto obhajuje agresorov).
- Nechajte ho hovoriť, neskáčte mu do reči, povzbudte ho, aby hovorilo a počúvajte (pokiaľ možno pokojne).
- Neobviňujte ho z toho, že mu niekto iný ubližuje, nekritizujte, nezosmiešňujte ho.
- Nesúhlaste s tým, aby sa šikanovanie utajovalo (vysvetlite prečo).
- Pokúste sa získať čo najviac dôkazov.
- Keď sa šikanovanie vyskytuje v škole, alebo sa inak viaže na školu, bezodkladne navštívte triedneho učiteľa, výchovného poradcu alebo priamo riaditeľa.
- Žiadajte, aby škola postupovala podľa odborných pokynov pre riešenie prípadov šikanovania (získajte informácie z odbornej literatúry, internetu, konzultujte s odborníkmi telefonicky, osobne).
- Nezapúdajte na dieťa, pomôžte mu zvládať situáciu, obráťte sa na odborníkov (pedagogicko-psychologická poradňa), linka dôvery.
- Poslednou možnosťou je obrátiť sa na kontrolné a represívne orgány (Štátna školská inšpekcia, polícia).

(Vybrané) zdroje informácií:

Internet: www.statpedu.sk, www.modernaskola.sk (rodičovský servis – adresár všetkých pedagogicko-psychologických poradní na Slovensku), www.infovek.sk (výchovné poradenstvo) www.kppbb.sk, www.minimalizacesikany.cz,

Odborná literatúra:

Bolest šikanování: M. Kolář, 2001

Agresivita a šikana mezi dětmi: P. Řičan, 1995